

Bruselj, 4.10.2016
COM(2016) 646 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU,
SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU
REGIJ**

**JAMSTVO ZA MLADE IN POBUDA ZA ZAPOSLOVANJE MLADIH: PO TREH
LETIH IZVAJANJA**

{SWD(2016) 323 final}
{SWD(2016) 324 final}

POVZETEK

Mladi so prihodnost Evrope. Naša naloga je ustvariti pogoje, s katerimi jim bomo zagotovili najboljši možni razvoj in najboljše možnosti za dejavno udeležbo na trgu dela in v družbi. Vendar je kriza najbolj prizadela prav mlade, najnovejša raziskava Eurobarometra pa kaže, da se polovica mladih v Evropi počuti potisnjena na rob ter izključena iz pomembne udeležbe v družbenem in gospodarskem življenju.

Predsednik Juncker je v svojem govoru o stanju v Uniji leta 2016 povedal: „Evropska unija bi morala ne le ohranjati naš evropski način življenja, temveč tudi opolnomočati ljudi, ki ga živijo. Ne morem se sprijazniti in ne bom se sprijaznil s tem, da Evropo kot celino zdaj in v prihodnosti zaznamuje brezposelnost mladih.“ Potrdil je tudi svojo zavezanost nadaljnjemu prizadevanju „za izvajanje jamstva za mlade po vsej Evropi, za izboljšanje nabora spretnosti Evropejcev in za to, da dosežemo tiste regije in mlade, ki najbolj potrebujejo pomoč“. Če želimo v celoti izkoristiti dinamiko in potencial evropskega prebivalstva, moramo še naprej odločno ukrepati proti brezposelnosti mladih in v celoti aktivirati vse instrumente, ki so na voljo na ravni EU in nacionalni ravni. To je tudi cilj nove pobude za mlade, ki je bila napovedana v pismu o nameri iz leta 2016, naslovljenem na predsednika Evropskega parlamenta in predsednika Sveta, v kateri so obstoječi delujoči postopki ohranjeni in okrepljeni, za vprašanja, ki niso dovolj obravnavana, pa so vzpostavljeni novi instrumenti. To poročilo in njegove ugotovitve so del te pobude.

Unija in države članice od leta 2013 izvajajo ambiciozno strategijo za zmanjšanje brezposelnosti mladih. Na predlog Komisije so vse države članice pristopile k vzpostavitvi jamstva za mlade, ki je politična zaveza v obliki priporočila Sveta iz aprila 2013, da bi se vsem mladim zagotovila kakovostna ponudba za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo v štirih mesecih po tem, ko postanejo brezposelni ali se prenehajo izobraževati. Vzpostavitev jamstva za mlade so spremljale smernice politike in finančna podpora na ravni EU, zlasti v okviru pobude za zaposlovanje mladih.

Tri leta po začetku izvajanja jamstva za mlade je v EU 1,4 milijona manj brezposelnih mladih. Do leta 2015 se je letna stopnja brezposelnih mladih zmanjšala za 3,4 odstotne točke, in sicer na 20,3 %, število ljudi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo (NEET), pa se je v EU v povprečju zmanjšalo za 1 odstotno točko, in sicer na 12 %. Stopnji brezposelnosti mladih in mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, sta v EU zelo neenakomerni, vendar sta se v večini držav članic zmanjšali. V istem obdobju se je brezposelnost hitreje zmanjšala za mlade kot za odraslo prebivalstvo, kar velja za EU kot celoto in številne države članice. To kaže, da so strukturne reforme trga dela ter politike izobraževanja in usposabljanja, ki jih podpira jamstvo za mlade, prinesle spremembe.

Jamstvo za mlade je v EU postalo resničnost. Od januarja 2014 se je v programe jamstva za mlade vključilo 14 milijonov mladih. Približno devet milijonov mladih je sprejelo ponudbe, ki so bile večinoma ponudbe za zaposlitev. Skoraj dve tretjini mladih, ki so leta 2015 zapustili jamstvo za mlade, sta sprejeli ponudbo za zaposlitev, izobraževanje, pripravništvo ali vajeništvo. Jamstvo za mlade je močno spodbudilo strukturne reforme in inovacije pri oblikovanju politik v državah članicah. Dopolnjujejo ga druge pobude, kot je novi program znanj in spretnosti ali koalicija za vajeništva. Brezposelnost mladih kljub temu ostaja nesprejemljivo visoka in države članice morajo še vedno reševati številne izzive. Da bi učinkovito izkoristili sadove doslej opravljenega dela, bo treba še naprej vzdrževati politično zavezanost jamstvu za mlade kot dolgoročni strukturni reformi. Z boljšim notranjim usklajevanjem in krepitvijo zmogljivosti med udeleženci, kot so javne službe za zaposlovanje

ter izvajalci izobraževanja in usposabljanja, se bodo okrepila obetavna partnerstva in izboljšalo izvajanje. Veliko je treba še storiti, da bi težko dosegljive skupine in tiste, ki so najbolj oddaljeni od trga dela, vključili v načrt jamstva za mlade.

V podporo temu procesu je bila zagotovljena precejšnja finančna podpora EU. Evropski socialni sklad bo v obdobju 2014–2020 – poleg pobude za zaposlovanje mladih – v okviru iste prednostne naložbe podpori vključevanju mladih na trg dela neposredno namenil vsaj 6,3 milijarde EUR.

Poleg tega je pobuda za zaposlovanje mladih, katere začetna finančna sredstva so znašala 6,4 milijarde EUR, prvič zagotovila neposredno usmerjeno podporo mladim, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo in živijo v regijah, ki se spopadajo z več kot 25-odstotno brezposelnostjo. Komisija se je leta 2015 odločila pospešiti izvajanje pobude za zaposlovanje mladih, in sicer s povečanjem predhodnega financiranja državam članicam za skoraj milijardo EUR. Na podlagi prvih rezultatov in ocene potreb do leta 2020 je ravnokar predlagala podaljšanje financiranja pobude za zaposlovanje mladih z dodatno milijardo EUR iz proračuna EU, enak znesek pa se bo prispeval iz sredstev, ki se iz Evropskega strukturnega sklada dodelijo upravičenim državam članicam.

1. UVOD

Mladi so visoko med prednostnimi nalogami politike EU. Mladinska politika EU daje poseben poudarek povečanju socialne vključenosti vseh mladih, večji udeležbi vseh mladih v demokratičnem in državljanskem življenju in lažjemu prehodu v odraslost, zlasti pri vključevanju na trg dela¹.

Leta 2013, sredi krize, ki je močno vplivala na zaposlovanje mladih, so se države članice zavezale celovitemu pristopu **za zmanjšanje brezposelnosti mladih kot posebnemu in nujnemu cilju.**

Jamstvo za mlade je bilo zato vzpostavljeno, da bi se vsem mladim, mlajšim od 25 let, v štirih mesecih po tem, ko postanejo brezposelni ali se prenehajo formalno izobraževati, zagotovila kakovostna ponudba za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo². Cilj jamstva za mlade je bil tudi, da bi se z izboljšanjem prehoda iz izobraževanja v zaposlitev in vlaganjem v zaposljivost mladih **preprečili izguba potenciala rasti zaradi razvrednotenja strokovnega znanja, izguba socialne kohezije in izstopi s trga dela, kar bi lahko močno prizadelo gospodarstvo Evrope, zlasti v času hitrega staranja prebivalstva.**

Poleg jamstva za mlade je bilo sprejetih tudi več pobud EU. Evropska koalicija za vajeništva je bila vzpostavljena leta 2013, da bi izboljšala kakovost, ponudbo in podobo vajeništev v Evropi. Priporočilo Sveta o okviru za kakovost pripravništev je bilo sprejeto marca 2014. Evropski pakt za mlade iz leta 2015 na podlagi teh pobud spodbuja sklepanje kakovostnih partnerstev med podjetji in izobraževanjem.

¹ Evropska komisija (2015), Poročilo EU o mladih za leto 2015, Urad za publikacije EU, Luksemburg.

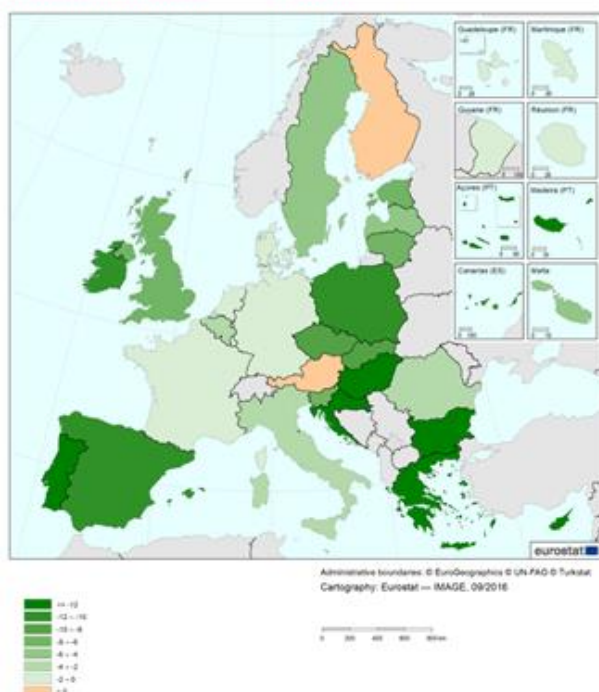
² 2013/C 120/01 z dne 22 aprila 2013.

Tri leta po začetku izvajanja jamstva za mlade je v EU 1,4 milijona manj brezposelnih mladih, število mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, pa se je precej zmanjšalo, čeprav ne v vseh državah članicah enako.

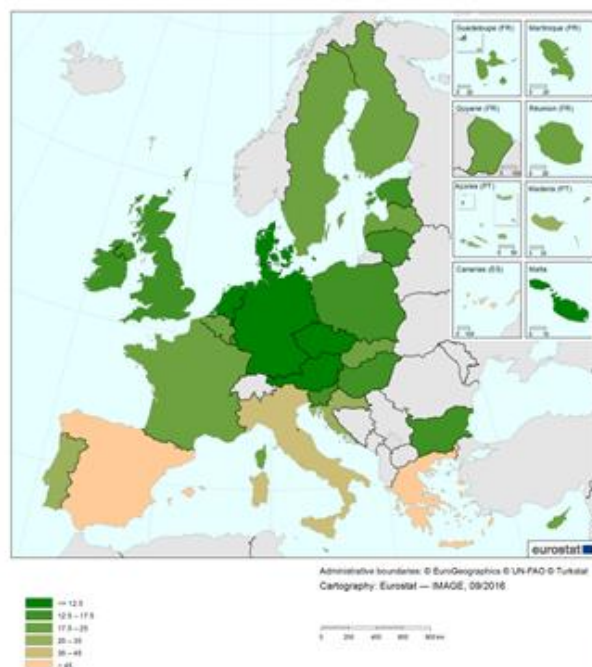
Na sliki 1 so prikazane zelo različne stopnje brezposelnosti mladih v EU na začetku leta 2016 in izpostavljene države članice, v katerih se je brezposelnost mladih od leta 2013 najbolj zmanjšala. Uspešnost mladih na trgu dela je od leta 2013 presegla uspešnost drugih starostnih skupin. Čeprav morda obstajajo drugi dejavniki, ki jih je treba upoštevati, kot je večja ciklična občutljivost mladih na makroekonomsko okolje, so k temu pomembno prispevale strukturne reforme trga dela ter politike izobraževanja in usposabljanja, ki jih podpira jamstvo za mlade.

Slika 1: Stopnje brezposelnosti mladih v EU leta 2016 in spremembe v obdobju 2013–2016

Stopnja brezposelnosti mladih (15-24)
Sprememba 1. četrtletje 2013-2. četrtletje 2016

Stopnja brezposelnosti mladih 2. četrtletje 2016

Jamstvo za mlade je v EU postalo resničnost. Od leta 2014 se je izvajalo hitro. Od takrat se je v programe jamstva za mlade vključilo več kot 14 milijonov mladih in v katerem koli danem trenutku je bilo v povprečju registriranih skoraj dva milijona mladih³. V okviru jamstva za mlade je ponudbo za zaposlitev, izobraževanje, pripravništvo ali vajeništvo sprejelo približno devet milijonov mladih.

³ Opozoriti je treba, da ti podatki temeljijo na podatkih, zbranih na podlagi okvira kazalnikov za jamstvo za mlade in ocenah za leto 2016. Podrobni podatki so predstavljeni v spremljajočem dokumentu služb Komisije o izvajanju jamstva za mlade in delovanju pobude za zaposlovanje mladih (SWD (2016) 323).

Številne reforme trga dela, namenjene mladim, je večina držav članic sprejela v obdobju 2013–2015. Jamstvo za mlade ni le pripomoglo h krepitvi ukrepov za mlade na strani povpraševanja in ponudbe, ampak je bilo tudi močna gonilna sila za reformo politike. Pri tem je znatno spodbudilo strukturne reforme in inovacije pri oblikovanju politik, s čimer so se spodbujale naložbe v človeški kapital in konvergenca k višjim standardom v državah članicah. Prispevalo je tudi k povečanju števila partnerstev med svetom dela in izobraževanja. Kljub temu pozitivnemu razvoju je treba obnoviti prizadevanja za podporo mladim, ki so najbolj oddaljeni od trga dela, tj. mladim, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo in so imeli od teh izboljšav najmanj koristi.

V podporo jamstvu za mlade je bila prek Evropskega socialnega sklada (ESS) in pobude za zaposlovanje mladih **mobilizirana precejšnja finančna podpora EU**. Izvajanje pobude za zaposlovanje mladih, katere finančna sredstva so znašala 6,4 milijarde EUR, se je začelo leta 2013, da bi se – prvič – zagotovila neposredna in usmerjena podpora mladim, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo in prebivajo v regijah z več kot 25-odstotno brezposelnostjo. Ta Komisija se je leta 2015 odločila, da bo pospešila izvajanje pobude za zaposlovanje mladih, in sicer s povečanjem predhodnega financiranja državam članicam za skoraj milijardo EUR. Na podlagi prvih rezultatov in ocene potreb do leta 2020 Komisija predlaga podaljšanje financiranja pobude za zaposlovanje mladih z dodatno milijardo EUR iz proračuna EU, enak znesek pa se bo prispeval iz sredstev, ki se iz ESS dodelijo upravičenim državam članicam. Sklad ESS bo v programskem obdobju 2014–2020 – poleg pobude za zaposlovanje mladih – podpori vključevanju mladih na trg dela v vsej Evropi neposredno namenil vsaj 6,3 milijarde EUR.

Evropska investicijska banka od leta 2013 zagotavlja program z naslovom „Znanja in spretnosti ter delovna mesta – vlaganje v mlade“⁴, ki obsega dva stebra. Steber „naložbe v spretnosti“ podpira naložbe v človeški kapital (npr. znanja in spretnosti, povezana s poklicem in usposabljanje na delovnem mestu, pa tudi poklicno usposabljanje, študentska posojila in programe mobilnosti). EIB je obdobju 2013–2015 prek tega stebra dodelila skoraj 7 milijard EUR. Poleg tega steber „delovna mesta za mlade“ zagotavlja dostop do finančnih sredstev, povezanih z zaposlovanjem mladih v MSP. V obdobju od julija 2013 do decembra 2015 je bilo upravičenim MSP dodeljenih več kot 26 milijard EUR.

Voditelji držav ali vlad v EU so leta 2013 Komisijo pozvali, naj „leta 2016 poroča o izvajanju ‚jamstva za mlade‘ in delovanju pobude za zaposlovanje mladih“⁵. To sporočilo je odgovor Komisije na ta poziv, zajema pa tudi sporočila Sveta⁶, Evropskega parlamenta⁷, socialnih partnerjev in ključnih deležnikov. V njem so proučeni ukrepi, ki so bili v državah članicah in na ravni EU sprejeti za izvajanje jamstva za mlade in pobude za zaposlovanje mladih.

⁴ Za več informacij glej: <http://www.eib.org/projects/priorities/investing-for-youth/index.htm?lang=en>.

⁵ EUCO 104/2/13.

⁶ Svet je marca 2016 ugotovil, da je jamstvo za mlade „v več primerih delovalo [tudi] kot močna gonilna sila za politiko“ in da je, „da bi izkoristili sadove doslej opravljenega dela[,] [...] bistveno, da se še naprej vzdržuje politična zavezanost jamstvu za mlade kot dolgoročni strukturni reformi“. Svet Evropske unije, 6154/16.

⁷ Evropski parlament je pozval „države članice, naj [...] v celoti izvajajo jamstvo za mlade“. 2015/2351(INI).

V sporočilu so ocenjeni prvi rezultati in opredeljeni izzivi, pri čemer je treba upoštevati, da je bilo v nekaterih državah članicah potrebnega več časa za vzpostavitev potrebnih postopkov in struktur za celovito izvajanje ukrepov jamstva za mlade⁸.

2. JAMSTVO ZA MLADE IN POBUDA ZA ZAPOSLOVANJE MLADIH: PO TREH LETIH IZVAJANJA

2.1. Hitro izvajanje politike po vsej Evropi

Oblikovali so se nacionalni programi jamstva za mlade ...

Jamstvo za mlade je strukturna reforma, ki se je začela hitro izvajati po vsej EU, spodbudila pa jo je popolnoma nova kombinacija močnega političnega zagona, obsežnih finančnih sredstev prek pobude za zaposlovanje mladih in ESS ter trdnih mehanizmov za spremljanje na ravni EU.

Vse države članice so svoj strateški pristop opredelile v okviru načrtov za izvajanje jamstva za mlade⁹. Vključevali so kratkoročne ukrepe, s katerimi se je zagotovil takojšen odziv na visoke stopnje brezposelnosti in neaktivnosti mladih¹⁰, in vizijo za dolgoročnejske strukturne reforme za izboljšanje prehoda iz izobraževanja v zaposlitev. Izvajanje se je začelo leta 2014, ključni ukrepi pa se uvajajo postopno.

Glavne značilnosti jamstva za mlade¹¹

Jamstvo za mlade zagotavlja, da vsi mladi, mlajši od 25 let, v štirih mesecih po tem, ko postanejo brezposelni ali se prenehajo formalno izobraževati, **prejmejo kakovostno ponudbo** za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo.

Jamstvo za mlade zajema vse mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo. Vendar je to heterogena skupina, ki jo je mogoče nadalje razdeliti v dve obsežni kategoriji: brezposelne mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo in aktivno iščejo delo, ter neaktivne mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo in ne iščejo dela. Neaktivnost je lahko posledica različnih dejavnikov, vključno z družinskimi obveznostmi in zdravstvenimi težavami, pa tudi posledica odvrčanja in pomanjkanja spodbude, da se oseba registrira kot brezposelna¹².

Usklajevanje nacionalnih programov jamstva za mlade v večini primerov spada v pristojnost ministrstva za delo, javne službe za zaposlovanje pa na splošno delujejo kot glavna vstopna točka. Drugi ponudniki (vključno z gospodarskimi, industrijskimi in obrtnimi zbornicami, mladinskimi centri, izobraževalnimi ustanovami, ponudniki izobraževanj in občinami) sodelujejo v približno tretjini držav članic, mladi pa se lahko prek posebnih spletnih platform za jamstvo za mlade registrirajo v treh državah članicah.

Večina držav članic je v skladu s priporočilom Sveta usmerjena v osebe, mlajše od 25 let, 13 držav članic pa je kritje razširilo tudi na osebe, mlajše od 30 let. V večini držav članic je v skladu s priporočilom Sveta rok za prejetje ponudbe štiri mesece.

⁸ Za podrobnosti glej delovni dokument služb Komisije (SWD (2016) 323).

⁹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1161&langId=en>.

¹⁰ Oseba je ekonomsko neaktivna, če ne spada med aktivno prebivalstvo. Neaktivni mladi niso niti zaposleni niti brezposelni, kar pomeni, da ne delajo, niso na voljo za delo oziroma ga ne iščejo.

¹¹ Informacije za posamezno državo so na voljo v analizah držav, ki so priložene dokumentu služb Komisije.

¹² Eurofound (2016), *Raziskovanje raznolikosti populacije NEET*, Urad za publikacije EU, Luksemburg.

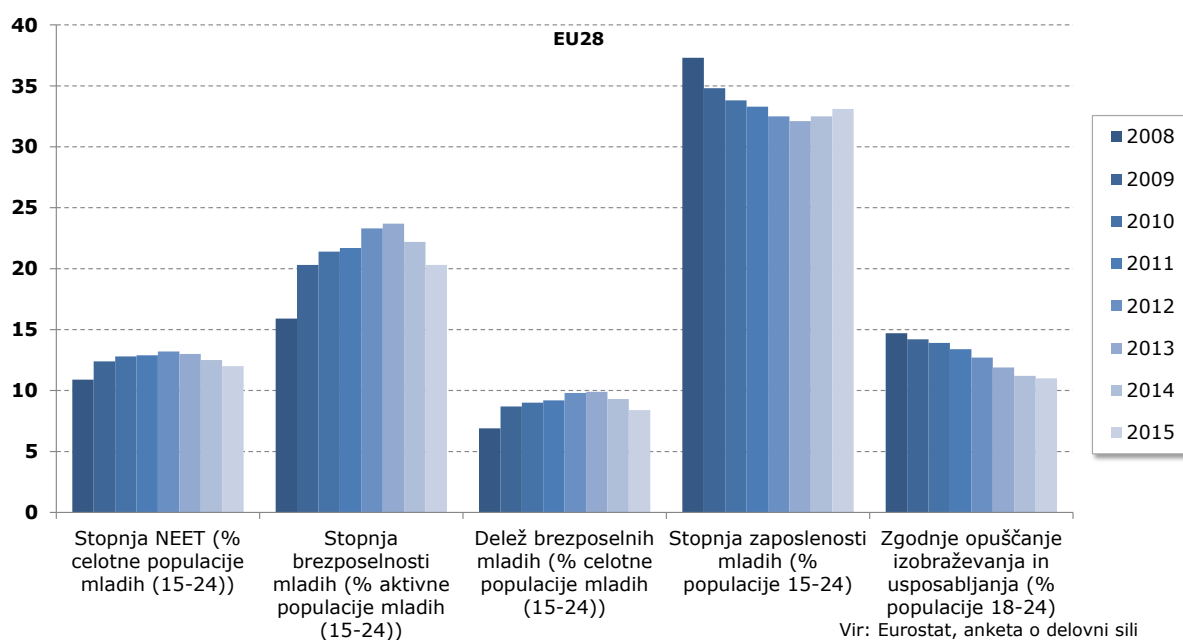
Značilni primeri ponudb jamstva za mlade vključujejo:

1. zaposlitev na odprtem trgu dela (subvencionirana ali ne), samozaposlitev, podprta s subvencijami za zagon podjetja in namenski subvencijami;
2. možnosti za izobraževanje, med drugim tudi z delom povezano usposabljanje, ponovno vključevanje v redni izobraževalni sistem, premostitvene tečaje, ki podpirajo to ponovno vključevanje, drugo priložnost za izobraževanje;
3. vajeništvo in
4. pripravništvo.

... ki so, skupaj z večjo konvergenco, prispevali k precejšnjemu zmanjšanju stopenj brezposelnosti mladih in mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo ...

Uspešnost mladih na trgu dela se je od leta 2013, ki je bilo prelomno, kar zadeva spremembo ključnih kazalnikov (glej sliko 2), precej izboljšala. Do leta 2015 se je letna stopnja brezposelnosti mladih zmanjšala za 3,4 odstotne točke, in sicer na 20,3 %, stopnja brezposelnosti mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo, pa se je v EU v povprečju zmanjšala za 1 odstotno točko, in sicer na 12 %. Odkar so se trendi na trgu dela mladih leta 2014 obrnili, so se stopnje brezposelnosti mladih in mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo, v večini držav članic EU zmanjšale. Vendar se trendi v zvezi z mladimi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo, v nekaterih državah članicah, kjer so bile stopnje leta 2013 najvišje, zlasti v Italiji in Romuniji, niso veliko spremenili. Na splošno se zdi, da je zmanjšanje stopnje mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo, na ravni EU rezultat prehoda v nadaljnje izobraževanje ali zaposlitev, pri čemer so med državami članicami razlike.

Slika 2: Stopnja zaposlenosti, delež brezposelnosti, stopnja mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo (NEET), stopnja zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja ter stopnja brezposelnosti v EU v obdobju 2008–2015

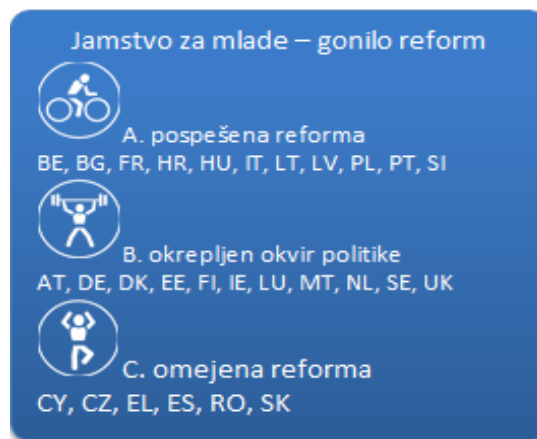
Jamstvo za mlade je prispevalo k povečanju povpraševanja po mladih na trgu dela in podprlo ukrepe za ustvarjanje delovnih mest. Pri izvajanju jamstva za mlade je večina držav članic uporabila subvencije za zaposlovanje, pogosto s podporo iz sredstev EU. Izboljšala se je tudi učinkovitost takih programov, in sicer zaradi večjega poudarka na mladih, ki prejemajo subvencije za zaposlovanje, njihovem usposabljanju in spremljanju.

... kar je močno spodbudilo strukturne reforme in inovacije pri oblikovanju politik ...

Jamstvo za mlade deluje kot močna gonilna sila za politiko ter dopolnjuje uporabo makroekonomskih instrumentov in drugih politik za spodbujanje zaposlovanja mladih. Številne države članice so imele pred sprejetjem priporočila že vzpostavljene številne ustrezne politike za zaposlovanje mladih. Vendar jamstvo za mlade preusmerja pozornost na zgodnje posredovanje in neregistrirane mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo¹³, ter tako vpliva na oblikovanje in izvajanje politike. Jamstvo za mlade zahteva, da se storitve in programi združijo in izvedejo v določenem časovnem okviru in prek sistematičnih partnerstev, zato je bilo poleg tega gonilna sila za spremembe v številnih državah članicah. Države članice so v obdobju 2013–2015 sprejele skupno 132 reform trga dela, ki so usmerjene v mlade in močno poudarjajo politike za zaposlovanje mladih¹⁴.

Države članice je mogoče razdeliti v tri skupine glede na stopnjo, do katere je jamstvo za mlade delovalo kot gonilna sila za reformo. Pri tej razvrstitvi se upoštevajo različna izhodišča v smislu institucionalnega okvira in makroekonomskih pogojev držav članic v času sprejetja priporočila¹⁵.

- Skupina A (pospešena reforma): jamstvo za mlade je dalo nov zagon in pospešilo razvoj politik v številnih državah članicah, zlasti tistih, ki se spopadajo z velikimi izzivi in prejemajo precejšnjo finančno podporo EU (BE, BG, FR, HR, HU, IT, LT, LV, PL, PT in SI), čeprav se lahko stopnje izvajanja razlikujejo.
- Skupina B (okrepljen okvir politike): jamstvo za mlade je pripomoglo k izboljšanju uveljavljenih politik s krepitvijo ali prilagoditvijo obstoječih ukrepov v državah članicah z že vzpostavljenimi celovitimi instrumenti, ki so na splošno v skladu s priporočilom (AT, DE, DK, EE, FI, IE, LU, MT, NL, SE in UK).
- Skupina C (do danes je reforma bolj omejena): spremembe so bile manjše zaradi številnih dejavnikov, vključno z nižjo prednostno razvrstitvijo, zamudami ali prekinitvami ključnih ukrepov, ali zaradi poudarka na že obstoječih programih (CY, CZ, EL, ES, RO in SK).

¹³ V okviru jamstva za mlade se izraz „registrirani mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo“ nanaša na zadevne mlade, ki so registrirani pri ponudniku jamstva za mlade (običajno pri nacionalni ali regionalni javni službi za zaposlovanje).

¹⁴ Vir: Evropska komisija, podatkovna zbirka LABREF.

¹⁵ Oblikovanje skupin temelji zlasti na številu ukrepov, povezanih z mladimi, v obdobju 2013–2015, kot so poudarjeni v podatkovni zbirki LABREF. Rezultati so se nato pregledali ob upoštevanju bolj kvalitativne analize, ki se osredotoča zlasti na stanje izvajanja jamstva za mlade in področje uporabe ukrepov (na podlagi poročil Odbora za zaposlovanje in Evropske komisije o posameznih državah ter nacionalne strokovne analize Evropskega observatorija politike zaposlovanja).

Podatki za posamezne države o dosedanjih dosežkih, ključni ukrepi, preostali izzivi in po potrebi izvajanje pobude za zaposlovanje mladih so predstavljeni v delovnem dokumentu služb Komisije, ki je priložen temu sporočilu¹⁶.

Jamstvo za mlade je pomagalo pri odpravljanju ovir na različnih področjih politik in vzpostavljanju uspešnih partnerstev. Povečalo se je usklajevanje med sektorji politike zaposlovanja in izobraževanja ter mladinske politike, zlasti zaradi zagona, ki so ga povzročili načrti držav članic za izvajanje jamstva za mlade. S socialnimi partnerji in službami za mlade, vključno z mladinskimi organizacijami, so se vzpostavila nova partnerstva. Zlasti so pri oblikovanju in izvajanju nacionalnih programov jamstva za mlade sodelovale mladinske organizacije, čeprav se je to sodelovanje razlikovalo med državami članicami.

Pomembne reforme vajeništva in pripravništva so mladim pomagale, da so se bolje pripravili na potrebe trga dela ter pridobili ustrezna znanja in spretnosti, pripomogle pa so tudi h krepitvi sodelovanja poslovne skupnosti. Polovica držav članic je sprejela pravne spremembe za uskladitev svojega nacionalnega okvira z okvirom za kakovost pripravništva po njegovem sprejetju leta 2014 ali pa je poročala o načrtih za njihovo sprejetje¹⁷. Skoraj vse države članice so sprejele ukrepe za izboljšanje kakovosti, ponudbe ali privlačnosti vajeništev v duhu evropske koalicije za vajeništva, ki je bila ustanovljena julija 2013. Sodelovanje poslovne skupnosti je bilo ključno, na njegovi podlagi pa so bile sprejete nove zaveze, na primer v okviru Evropskega pakta za mlade (glej oddelek 3.3).

Večina javnih služb za zaposlovanje je izboljšala usmerjenost svojih storitev ter razširila svojo obstoječo ponudbo storitev na mlade; dve tretjini javnih služb za zaposlovanje sta določili posebne cilje za svoje storitve, usmerjene v mlade¹⁸. Poseben poudarek je bil na reorganizaciji struktur in bolj osebnem pristopu k svetovanju. Okrepljena je tudi zmogljivost osebja, saj je leta 2014 več kot polovica javnih služb za zaposlovanje zagotovila posebno usposabljanje. Poleg tega so države članice razširile obseg podpore s kratkimi študijskimi ali delovnimi praksami in načrtovanjem poti do zaposlitve za tiste, ki jih je najtežje doseči.

Poudarjanje zgodnjega posredovanja in neregistriranih mladih, ki niso zaposleni, se ne izražajo ali usposablja, je razkrilo obstoječe vrzeli v izvajanju storitev in zagotovilo novo usmerjenost v ozaveščanje. Večina držav članic je mlade spodbujala k registraciji pri ponudnikih jamstva za mlade, dve tretjini javnih služb za zaposlovanje pa sta v okviru izvajanja jamstva za mlade opravljali terensko delo. V zvezi s tem je bilo pomembno povečanje obveščenosti, dostopnosti in obsega storitev, ki se je zagotovilo z razvojem spletne registracije in usmerjenih kampanj, pa tudi enotnih kontaktnih točk, mobilnih ali decentraliziranih storitev in proaktivnega dela s širšim krogom partnerjev. Rezultati na terenu so že vidni, vendar programi jamstva za mlade še niso dosegli vseh mladih, ki so postali brezposelni ali ki so opustili šolanje.

Primeri ukrepov politik ali reform v okviru nacionalnih programov jamstva za mlade

V Belgiji je bruseljska regija maja 2013 začela izvajati program „Transition Traineeship“ (Prehodno pripravništvo), ki je namenjen mladim iskalcem zaposlitve z nizko stopnjo

¹⁶ Dodatne informacije po državah so na voljo na spletnem mestu Evropske komisije: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1161&langId=en>.

¹⁷ Priporočilo Sveta z dne 10. marca 2014 o okviru za kakovost pripravništva (2014/C 88/01).

¹⁸ Evropska mreža javnih zavodov za zaposlovanje, Report on PES implementation of the Youth Guarantee, 2015.

izobrazbe. Osredotoča se zlasti na usposabljanje in spremljanje. Dvanajst mesecev po koncu pripravništva so skupni rezultati (vključno z zaposlitvami in vrnitvijo v izobraževanje) pozitivni, saj je bilo uspešnih 73 % pripravnikov v primerjavi s 47 % v kontrolni skupini.

V Bolgariji je bila leta 2015 vzpostavljena mreža mediatorjev za mlade, da bi neregistriranim mladim, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, **pomagali** v njihovem neposrednem okolju in jih aktivirali. Mediatorji za mlade delujejo kot posredniki z javnimi institucijami, ki zagotavljajo socialne, zdravstvene, izobraževalne in druge storitve. V obdobju od maja do decembra 2015 so svetovali 5 078 mladim.

Finska je leta 2015 vzpostavila **enotne kontaktne točke** v 35 občinah, ki so se financirale zlasti iz ESS in dodatno z nacionalnimi sredstvi. Njihov namen je okrepiti in poenostaviti storitve za mlade pod 30. letom z osebnim svetovanjem in usmerjanjem, podporo pri upravljanju življenja, načrtovanjem poklicnih poti, socialnimi spretnostmi ter izobraževanjem in zaposlovanjem.

V Italiji je jamstvo za mlade spodbudilo spremembe, ki so se kazale v obsežnejših **reformah** na podlagi zakona o zaposlovanju. Število mladih, registriranih v programu, stalno narašča in je do 1. marca 2016 preseglo milijon.

V Latviji projekt „Know and do“ podpira **terensko delo** na občinski ravni. Njegov namen je opredeliti, motivirati in aktivirati neregistrirane mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo in so stari od 15 do 29 let, da bi se vrnili v izobraževanje, zaposlovanje ali usposabljanje. Projekt se je s podporo ESS začel izvajati jeseni 2015, podprl pa naj bi 5 260 mladih.

V Sloveniji naj bi program Prvi izziv 2015 2 859 mladim med 15. in 29. letom pomagal pri vključitvi v delo, in sicer s **subvencionirano zaposlitvijo** za 15 mesecev s podporo pobude za zaposlovanje mladih in ESS.

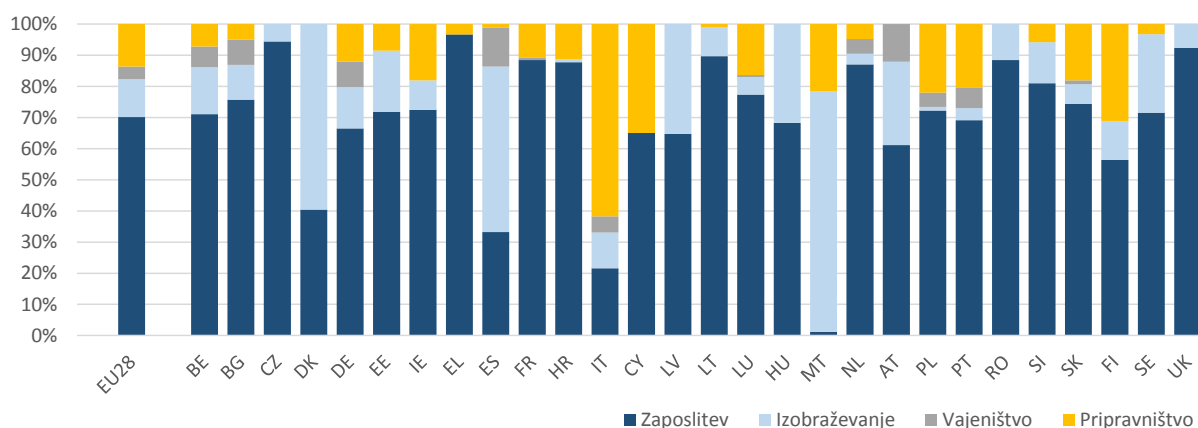
Sistem vajeništva v Španiji je bil temeljito strukturno reformiran, zaradi česar se je število vajeništev zgolj v treh letih (v obdobju 2013–2016) s 4 000 povečalo na 15 000. V istem obdobju se je število podjetij, ki so sodelovala pri vajeniškem usposabljanju, z zgolj 500 povečalo na 5 660.

... ter napredek pri zagotavljanju ponudb ...

Od januarja 2014 se je v programe jamstva za mlade vključilo 14 milijonov mladih. Približno devet milijonov mladih je sprejelo ponudbe, ki so bile večinoma ponudbe za zaposlitev¹⁹. Na splošno sta skoraj dve tretjini mladih, ki so leta 2015 zapustili jamstvo za mlade, to storili zaradi sprejetja ponudbe za zaposlitev, izobraževanje, pripravništvo ali vajeništvo. Od vseh ponudb, ki so bile dane v štirimesečnem obdobju, jih je bila večina za zaposlitev (70,2 %), sledijo pa jim ponudbe za izobraževanje (13,6 %), pripravništvo (12,1 %) in vajeništvo (4,1 %) (slika 3).

Slika 3: Razporeditev pozitivnih in pravočasnih izstopov po vrsti ponudbe, 2015 (v %)

¹⁹ Sprejetje ponudbe pomeni, da mlada oseba dejansko nastopi mesto, ki ji je bilo ponujeno in ga je sprejela – tj. začne delo, nadaljnje izobraževanje, pripravništvo ali vajeništvo.

Vir: Evropska komisija, spremljanje jamstva za mlade²⁰.

Dejavniki uspeha jamstva za mlade

Po treh letih izvajanja so za uspešno izvajanje programov jamstva za mlade ključni naslednji dejavniki:

- močna institucionalna podpora in notranje usklajevanje;
- strategije ozaveščanja, na podlagi katerih se več mladih vključi v program jamstva za mlade;
- enotna točka dostopa, ki omogoča zagotavljanje storitev, posebej prilagojenih potrebam osebe;
- odpravljanje ovir med izobraževanjem in trgom dela s partnerskim pristopom;
- sodobni sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki zagotavljajo znanja in spretnosti, potrebne na trgu dela, in
- močna udeležba delodajalcev.

... čeprav je treba storiti še veliko, da se podpora jamstva za mlade zagotovi vsem mladim

Kljub temu pozitivnemu razvoju je treba povečati prizadevanja za podporo tistim mladim, ki so najbolj oddaljeni od trga dela, tj. mladim, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo in jih je običajno najtežje doseči (tudi pred krizo), do danes pa so imeli od izboljšav najmanj koristi. Pri tem gre zlasti za tiste, ki se soočajo z revščino, socialno izključenostjo, invalidnostjo in diskriminacijo, vključno s pripadniki etničnih manjšin ali osebami z migrantskim ozadjem, prosilci za azil in begunci. Znižanje stopenj mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ni posledica znižanja stopenj zadevnih mladih, ki so oddaljeni od trga dela, ampak zlasti tistih mladih, ki iščejo zaposlitev. Leta 2013 je delež mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo in iščejo zaposlitev, v EU presegal delež neaktivnih mladih, leta 2015 pa sta obe kategoriji dosegli enako stopnjo. Iz tega je razvidno, da so politike morda delovale hitreje pri podpiranju brezposelnih mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, vendar je bilo za učinkovito vključitev neaktivnih mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, v zaposlovanje, izobraževanje ali usposabljanje potrebnega več časa. Vendar je mogoče opaziti, da se je v nekaterih državah članicah, na primer na Cipru, Madžarskem in Portugalskem, znižala stopnja neaktivnih mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo.

²⁰ Rezultati kažejo stanje izvajanja jamstva za mlade in druga vprašanja, povezana s podatki, zato je primerljivost podatkov po državah omejena.

2.2. Znaki vpliva strukturnih sprememb, ki jih je podprlo jamstvo za mlade

Da bi se lahko proučil vpliv izvajanja jamstva za mlade, kar zadeva rezultate mladih na trgu dela, je treba analizirati stanje na trgu dela mladih pred izvajanjem jamstva za mlade in način, kako se je trg dela mladih spremenil od leta 2013, ko so se pojavili prvi znaki gospodarskega okrevanja²¹.

Ne glede na to, da je treba rezultate obravnavati previdno, saj se lahko primerjalno boljša uspešnost teh kazalnikov delno pripiše večji ciklični občutljivosti mladih na makroekonomsko okolje, pa je iz rezultatov analize razvidno, da so **prispevek zagotovile tudi strukturne izboljšave, ki jih je podprlo jamstvo za mlade**. Čeprav se je v zadevnem obdobju brezposelnost odraslega prebivalstva zmanjšala, se je sorazmerno bolj zmanjšala za mlade kot za odraslo prebivalstvo, kar velja za EU kot celoto in številne države članice. Pozitivni rezultati so vidni zlasti v Belgiji, na Hrvaškem, Cipru, Češkem, Finskem, v Grčiji, na Madžarskem, Irskem, v Latviji, na Nizozemskem, Portugalskem, v Romuniji, Sloveniji, Španiji, na Švedskem in v Združenem kraljestvu.

Iz procesa evropskega semestra je razviden trajnostni napredek v skoraj vseh državah članicah, ki so leta 2013 in 2014 prejele priporočila za posamezne države o mladih, kot je navedeno v ugotovitvah pregleda Odbora za zaposlovanje iz leta 2015 in poročilih Evropske komisije o posameznih državah za leto 2016.

Poleg tega je dodana vrednost, ki jo je ustvarilo jamstvo za mlade, priznana v številnih zunanjih poročilih in ocenah, navedenih v Prilogi.

2.3 Finančna podpora pobude za zaposlovanje mladih: spodbuda za spremembe

V večini držav članic je bilo uspešno izvajanje jamstva za mlade podprto z mobilizacijo sredstev EU za vse vidike nacionalnih programov jamstva za mlade in povezanih strukturnih reform. Pobuda za zaposlovanje mladih in ESS skupaj neposredno vlagata vsaj 12,7 milijarde EUR v ukrepe vključevanja na trg dela za mlade za programsko obdobje 2014–2020.

Glavne značilnosti pobude za zaposlovanje mladih²²

Pobuda za zaposlovanje mladih, ki obsega 6,4 milijarde EUR finančnih sredstev Unije, neposredno podpira mlade, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, v regijah, kjer je bila stopnja brezposelnosti leta 2012 višja od 25 %. Dopolnjuje ESS, ki podpira ljudi in strukturne reforme ključnih sistemov in storitev.

Med 20 državami, ki so upravičene v okviru pobude za zaposlovanje mladih, so: BE, BG, CY, CZ, EL, ES, FR, HR, HU, IE, IT, LV, LT, PL, PT, RO, SI, SK, SE in UK.

Da bi se pospešila mobilizacija ukrepov, financiranih v okviru pobude za zaposlovanje mladih, na terenu, so bila vsa sredstva pobude za zaposlovanje mladih v proračunu EU dodeljena za prvi dve leti (2014/2015) finančnega cikla 2014–2020. Več glavnih

²¹ Analiza temelji na ugotovitvah, ki so podrobneje predstavljene v tehničnem dokumentu Evropske komisije (2016) z naslovom „Analysis of the performance of Youth Guarantee in the EU Member States 2013–2015“.

²² Informacije za posamezne države so na voljo v Prilogi B k priloženemu delovnemu dokumentu služb Komisije.

upravičenih držav članic je pozvalo k večji finančni likvidnosti, da bi bilo mogoče hitro začeti izvajati ukrepe pobude za zaposlovanje mladih na terenu. Zato je bila spremenjena uredba o ESS²³, Komisija pa je za države članice leta 2015 sprostila približno milijardo EUR v obliki dodatnega predhodnega financiranja.

Pobuda za zaposlovanje mladih je ključni vir financiranja jamstva za mlade ...

V 20 upravičenih državah članicah je pobuda za zaposlovanje mladih ključni mehanizem za izvajanje jamstva za mlade. V nekaterih primerih se uporablja za podporo večine ali vseh ukrepov v okviru programov jamstva za mlade. V Španiji se na primer 80 % vseh ukrepov jamstva za mlade financira prek pobude za zaposlovanje mladih. V drugih državah članicah je dodatni vir financiranja, ki se uporablja za dopolnjevanje drugih virov.

Države članice pobudo za zaposlovanje mladih uporabljajo za podporo ključnih ukrepov, povezanih z jamstvom za mlade. Močan poudarek je na zagotavljanju prvih delovnih izkušenj, pripravništev, vajeništev ter kakovostnega izobraževanja in usposabljanja. Poleg tega več kot polovica vseh upravičenih držav članic podpira mlade podjetnike ali zagotavlja ukrepe mobilnosti za zaposlovanje in usposabljanje. V nekaterih državah članicah²⁴ pobuda za zaposlovanje mladih podpira finančne instrumente, ki mladim zagotavljajo posojila in jamstva za samozaposlitev in ustanovitve svojega podjetja.

Pobuda za zaposlovanje mladih je dobro osredotočena in usmerjena v posebne regije in skupine mladih (npr. tiste mlade, ki niso na trgu dela in niso vključeni v sisteme izobraževanja in usposabljanja). Posebni kazalniki rezultatov delujejo kot dodatna gonilna sila za kakovost ukrepov in v primerjavi z drugimi ukrepi, podprtimi s sredstvi EU, krepijo usmerjenost ukrepov pobude za zaposlovanje mladih v rezultate. Poleg tega je iz nacionalnih ocen v več državah članicah razvidno dejstvo, da je pobuda za zaposlovanje mladih pripomogla k precej večjemu poudarku na individualni pomoči.

... in pri izvajanju na terenu sta se povečala kritje in finančno izvajanje ...

Ukrepi pobude za zaposlovanje mladih so do danes podprli več kot 1,4 milijona mladih²⁵. Čeprav je poročanje o uspešnih rezultatih mogoče šele, ko se ukrep konča, je iz številnih nacionalnih ocen²⁶ že razvidno, da imajo mladi, ki so končali ukrep pobude za zaposlovanje mladih, precej boljše možnosti, da po končanem ukrepu najdejo zaposlitev ali nadaljujejo študij (npr. CY, EL, FR, IT, LV, PL in SE). Tudi organi upravljanja so prepričani v doseganje ciljev pobude za zaposlovanje mladih. Poleg tega je v nekaterih državah članicah povpraševanje večje od pričakovanega zaradi povečanega zanimanja med mladimi.

Uvajanje ukrepov v okviru pobude za zaposlovanje mladih zdaj v večini držav članic poteka v skladu z načrtom. Izvajanje pobude za zaposlovanje mladih je v drugi polovici leta 2015 in zlasti leta 2016 precej napredovalo. Do konca julija 2016 so upravičene države članice izbrale dejavnosti v skupnem znesku več kot 4 milijarde EUR, ki se že izvajajo ali pa naj bi se kmalu začele izvajati. To pomeni, da se je od marca 2016 znesek povečal za skoraj 2 milijardi EUR. Polovica teh držav članic je dodelila skoraj ves svoj proračun v okviru pobude za zaposlovanje mladih. Poleg tega so upravičenci, tudi do konca julija 2016, od organov upravljanja pobude za zaposlovanje mladih zahtevali povračilo v višini 800 milijonov EUR. Kar zadeva povračilo odhodkov, ki jih Komisija vrne državam članicam,

²³ Uredba (EU) št. 1304/2013.

²⁴ V Italiji 64,6 milijona EUR in v Bolgariji 23,5 milijona EUR.

²⁵ Začasne informacije organov upravljanja ESS, ki jih je Komisija zbrala julija 2016.

²⁶ Države članice so prve nacionalne ocene pobude za zaposlovanje mladih v skladu z regulativnim okvirom predložile konec leta 2015. Drugo nacionalno oceno morajo predložiti do konca leta 2018.

so države članice do konca avgusta 2016 zahtevale povračilo odhodkov za pobudo za zaposlovanje mladih v višini 682 milijonov EUR. Več kot 70 % teh zahtevkov za plačilo je Komisija že povrnila (nadaljnja plačila pa so v postopku vračanja). Strukture pobude za zaposlovanje mladih so vzpostavljene in izvajanje je vse hitrejše v večini držav članic. Zdaj je prednostna naloga nadaljevanje in po potrebi pospešitev izvajanja ukrepov pobude za zaposlovanje mladih.

... kljub prvotnim zamudam pri izvajanju ...

Izvajanje pobude za zaposlovanje mladih kljub okrepljenim prizadevanjem v prvih dveh letih programskega obdobja v začetni fazi ni izpolnilo političnih pričakovanj, da se bodo ukrepi začeli hitro izvajati. To je bila posledica zlasti pomanjkljive pripravljenosti držav članic za oblikovanje in začetek izvajanja zadevnih ukrepov za zaposlovanje mladih in dolgotrajnega postopka vzpostavitve sistemov izvajanja, ki ustrezajo novim zahtevam.

Število oseb, vključenih v ukrepe, podprte v okviru pobude za zaposlovanje mladih
1 400 000 oseb
profiliranih in na čakalnem seznamu za ukrepe pobude za zaposlovanje mladih

Nove obveznosti, ki izhajajo iz okvira Evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI), ki veljajo tudi za pobudo za zaposlovanje mladih, so bile pomemben dejavnik pri prvotno počasnem začetku izvajanja. V državah članicah so zamude nastale zlasti pri dokončanju vzpostavitve sistemov spremljanja in struktur upravljanja programa (v pravnem okviru opredeljeno kot „imenovanje organov“). Vendar se je postopek „imenovanja organov“ zdaj končal za večino operativnih programov, podprtih v okviru pobude za zaposlovanje mladih.

Države članice ukrepe za zaposlovanje mladih financirajo s sredstvi, ki so na voljo v obeh programskih obdobjih 2007–2013 in 2014–2020. Zaradi njihovega vzporednega izvajanja so se pojavili izzivi, povezani z zmogljivostjo v zvezi s preverjanjem odhodkov in njihovim potrjevanjem Komisiji.

Zato več držav članic ni moglo izkoristiti dodatnega predhodnega financiranja v okviru pobude za zaposlovanje mladih v višini 930 milijonov EUR, ki je bilo na voljo leta 2015²⁷. Vendar še vedno uporabljajo sredstva, ki so bila na voljo v programskem obdobju 2007–2013. Veliko število mladih, ki so že sodelovali v ukrepih pobude za zaposlovanje mladih, dokazuje tudi, da postopna uvedba dejavnosti na terenu ni bila bistveno ovirana. Več kot polovica držav članic meni, da je imelo 30-odstotno zvišanje predhodnega financiranja, izplačanega leta 2015, pozitiven učinek. Organom upravljanja je omogočilo, da so dodelili več sredstev obstoječim projektom in/ali začeli izvajati več novih projektov²⁸.

... medtem ko sredstva ESS dopolnjujejo pobudo za zaposlovanje mladih in podpirajo strukturne ukrepe

ESS bo v programskem obdobju 2014–2020 – poleg pobude za zaposlovanje mladih – za podporo vključevanja mladih na trg dela neposredno namenil vsaj 6,3 milijarde EUR.

Poleg tega so države članice za obdobje 2014–2020 dodelile približno 27 milijard EUR za zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja, vseživljenjsko učenje, poklicno izobraževanje in usposabljanje. Podobno so mladi ena od glavnih ciljnih skupin naložbe ESS v podjetništvo in samozaposlovanje, ki znaša več kot 2 milijardi EUR.

²⁷ V skladu z Uredbo (EU) 779/2015, UL L 126/1 z dne 21.5.2015.

²⁸ Evropska Komisija (2016), „First Results of the Youth Employment Initiative“.

Poleg tega bo Evropski sklad za regionalni razvoj na voljo, da na podlagi potreb in priložnosti, kot so določene v nacionalnih in/ali regionalnih operativnih programih²⁹, podpre razvoj infrastrukture za izobraževanje in usposabljanje, podjetništvo in ukrepe za zagon podjetij za mlade.

ESS prav tako finančno podpira strukturne reforme javnih služb držav članic za zaposlovanje, ki so potrebne za uspešno izvajanje jamstva za mlade, in sicer v državah članicah, ki so upravičene v okviru pobude za zaposlovanje mladih, in v tistih, ki niso. V programskem obdobju 2014–2020 to znaša približno milijardo EUR.

Navedene naložbe ESS so pomembna dopolnilna sredstva, ki so bistvena za izvajanje jamstva za mlade v vseh 28 državah članicah, torej ne le v 20 državah, ki so upravičene v okviru pobude za zaposlovanje mladih.

... vendar so potrebe še vedno velike in potrebnih je več sredstev za podporo vstopu mladih na trg dela

Številne regije EU še vedno potrebujejo podporo v okviru pobude za zaposlovanje mladih. Pri uporabi najnovejših letnih podatkov o brezposelnosti mladih (2015) za določitev regij, ki so upravičene v okviru pobude za zaposlovanje mladih, se je pokazalo, da bi bilo danes 14 od trenutno 20 upravičenih držav članic še vedno upravičenih do podpore pobude za zaposlovanje mladih. Poleg tega so države članice z največjim številom brezposelnih mladih na regionalni ravni (pribl. 40–50 %) še vedno iste. Več držav članic (zlasti Italija, Portugalska in Francija) je poudarilo, da je po njihovem mnenju nadaljnje izvajanje pobude za zaposlovanje mladih bistveno za doseganje ambicioznih ciljev politike, ki so si jih zadale na področju reševanja brezposelnosti mladih, in da so že porabile vsa sredstva pobude za zaposlovanje mladih, ki so jih imele na voljo.

Komisija je zato glede na stalno visoke stopnje brezposelnosti mladih v številnih regijah in glede na spodbudne prve rezultate predlagala dopolnitev prvotno dodeljenih sredstev pobudi za zaposlovanje mladih z dodatno milijardo EUR v obdobju 2017–2020 (pri čemer bo dodatna milijarda EUR ustreznega financiranja zagotovljena iz Evropskega socialnega sklada), s čimer se bo od začetka izvajanja pobude dosegel skupni znesek v višini 8,4 milijarde EUR³⁰. Poleg tega je, kot je bilo napovedano v tehnični prilagoditvi večletnega finančnega okvira za leto 2017³¹, z državami članicami, ki jim je prilagoditev sredstev za kohezijsko politiko najbolj koristila, razpravljala o tem, da bi dodatne zneske med drugim usmerili v ukrepe za zmanjšanje brezposelnosti mladih.

²⁹ Informacije o programih za posamezne države članice/regije za ESRR so na voljo na spletnem mestu: http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/atlas/.

³⁰ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o vmesnem pregledu/reviziji večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 (COM(2016) 603).

³¹ Tehnična prilagoditev finančnega okvira za leto 2017 v skladu z gibanji BND in prilagoditev sredstev za kohezijsko politiko, ki je bila sprejeta v skladu s členoma 6 in 7 Uredbe Sveta št. 1311/2013 o večletnem finančnem okviru za obdobje 2014–2020, COM(2016) 311 z dne 30. junija 2016.

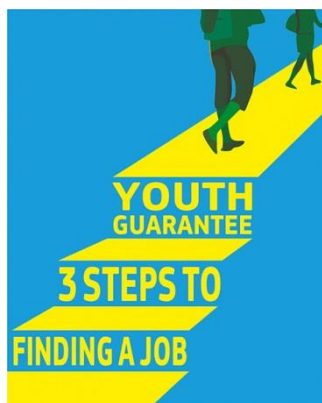
3. UPORABA ŠTEVILNIH INSTRUMENTOV NA RAVNI EU ZA PODPORO DRŽAVAM ČLANICAM IN SPREMLJANJE NAPREDKA

3.1. Močan politični zagon in podpora politike EU

Instrumenti na ravni EU so izboljšali zmogljivost izvajanja programov jamstva za mlade ...

Močan politični zagon je skupaj s podporo politike EU in vzajemnimi učnimi mehanizmi državam članicam pomagal vzpostaviti pravi institucionalni okvir in se učiti iz izkušenj drugih. Voditelji držav ali vlad so na treh namenskih srečanjih v Berlinu, Parizu in Milanu v obdobju 2013–2014 ponovili svoje zaveze na tem področju. Na podlagi teh konferenc o zaposlovanju mladih se je utrdil skupni občutek odgovornosti in izmenjale so se vseevropske izkušnje in zamisli o tem, kako spodbuditi ustvarjanje delovnih mest za mlade in zagotoviti, da je mlajša generacija bolje opremljena in usposobljena na izzive prihodnosti. Socialni partnerji so junija 2013 končali pogajanja o okviru za ukrepanje na področju zaposlovanja mladih in v zvezi s tem sprejeli številne ukrepe³².

S programom vzajemnega učenja evropske strategije zaposlovanja se je izboljšalo nadnacionalno učenje na podlagi vrste medsebojnih strokovnih pregledov³³. Mreža nacionalnih koordinatorjev jamstva za mlade omogoča stalno izmenjavo³⁴. Jamstvo za mlade je tudi prednostna naloga na agendi evropske mreže javnih zavodov za zaposlovanje³⁵ in prispeva h krepitvi njihove zmogljivosti zagotavljanja prilagojenih storitev mladim.

Namenska orodja politike so državam članicam zagotovila potrebno podporo pri reševanju posebnih izzivov. Komisija je vzpostavila spletno stran jamstva za mlade,³⁶ organizirala delovni seminar o oblikovanju in izvajanju programov jamstva za mlade in konferenco na visoki ravni ter zagotovila namensko službo za svetovanje o vzpostavitvi programov vajeništva in pripravništva v letih 2013 in 2014. Od leta 2015 skupni projekt Komisije in Mednarodne organizacije dela (MOD) zagotavlja prilagojeno podporo pri krepitvi nacionalnih zmogljivosti za ocenjevanje in izvajanje programov jamstva za mlade. Prav tako je Komisija na zahtevo Evropskega parlamenta leta 2013 tudi neposredno vodila 18 pilotnih projektov jamstva za mlade v sedmih državah

članicah³⁷. Poleg tega je leta 2015 zagotovila orodje za ozaveščanje in seznanjanje, da bi mlade spodbudila k registraciji pri njihovih lokalnih ponudnikih, in ga poskusno uvedla v štirih državah članicah. V obdobju 2016–2017 bo pri dejavnostih ozaveščanja podprla do devet dodatnih držav članic.

... in hkrati državam članicam pomagali začeti izvajati dejavnosti na terenu, financirane v okviru pobude za zaposlovanje mladih.

Komisija je takoj po sprejetju pravnega okvira za ureditve programskega načrtovanja za pobudo za zaposlovanje mladih pripravila namenske smernice o izvajanju pobude za

³² <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=521&langId=en&agreementId=5314>.

³³ Tudi preprečevanje zgodnjega opuščanja šolanja in olajšanje prehoda iz izobraževanja v zaposlitev sta bila visoko na agendi vzajemnega učenja na področjih politike izobraževanja in mladih.

³⁴ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11490&langId=en>.

³⁵ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1100&langId=en>. Mreža zlasti letno spremlja izvajanje jamstva za mlade v javnih zavodih za zaposlovanje.

³⁶ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=sl>.

³⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1099&langId=en>.

zaposlovanje mladih ter podrobne smernice o spremljanju in ocenjevanju ukrepov pobude za zaposlovanje mladih.

Z organi upravljanja je v letih 2014 in 2016 organizirala dva namenska tehnična seminarja o pobudi za zaposlovanje mladih, ki sta pripomogla k hitrejšemu imenovanju organov, ki sodelujejo pri upravljanju programov, podprtih v okviru pobude za zaposlovanje mladih. O ureditvah za spremljanje in ocenjevanje pobude za zaposlovanje mladih se je z organi upravljanja redno razpravljalo v okviru odbora Evropskega socialnega sklada, tehnične delovne skupine ESS in partnerskih srečanj za ocenjevanje ESS.

3.2. Trden okvir za spremljanje: spremljanje napredka in podpiranje stalnih izboljšav

Celovit okvir za spremljanje na ravni EU je državam članicam pomagal spremljati izvajanje jamstva za mlade. Tako se zadevno vprašanje ohrani visoko med prednostnimi nalogami in pomaga pri stalnih izboljšavah nacionalnih programov.

Evropski semester ima osrednjo vlogo pri reševanju strukturnih izzivov, povezanih z izvajanjem jamstva za mlade na najvišji ravni. Komisija napredek ocenjuje letno v poročilih o posameznih državah in s pregledi v okviru večstranskega nadzora, ki jih opravi Odbor za zaposlovanje. Priporočila za posamezne države o izboljšanju prehoda iz izobraževanja v zaposlitev so se opazno povečala leta 2014, ko je večina držav članic prejela priporočilo v zvezi z mladimi. V letih 2015 in 2016 je bilo izdanih manj priporočil v zvezi z mladimi. Razlog za to sta bila zmanjšanje brezposelnosti mladih in napredek držav članic pri obravnavanju priporočenih reform, kar je bilo posledica racionalizacije iz semestra (za pregled priporočil za posamezne države o mladih in napredek pri izvajanju glej delovni dokument služb Komisije).

Odbor za zaposlovanje je ob podpori Komisije razvil ambiciozen okvir kazalnikov za spremljanje jamstva za mlade³⁸. V tem sporočilu so predstavljeni rezultati dveh krogov zbiranja podatkov, in sicer za leti 2014 in 2015.

Navedeno ustreza priporočilu Evropskega računskega sodišča o vzpostavitvi celovitega sistema spremljanja.

Ministri za zaposlovanje, ki so bili zastopani na srečanju Sveta za zaposlovanje, socialno politiko, zdravje in varstvo potrošnikov marca 2016, so potrdili „Ključna sporočila o nadaljnjem razvoju jamstva za mlade v obdobju po letu 2016“ Odbora za zaposlovanje. Poudarili so pozitivne rezultate in pozvali k nadaljnji politični zavezanosti reševanju izzivov, povezanih s partnerstvi, doseganju mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ter spremljanju³⁹.

Kar zadeva spremljanje učinkovitosti in uspešnosti pobude za zaposlovanje mladih, veljavni regulativni okvir vsebuje sklop posebnih kazalnikov rezultatov za pobudo za zaposlovanje mladih, zaradi česar je bolj usmerjen v doseganje rezultatov. Celotna vzpostavitev pobude za zaposlovanje mladih in usmerjenost ukrepov v nekatere regije, ki jih je brezposelnost mladih najbolj prizadela, ter zadevne ciljne skupine, ki tam prebivajo, je v primerjavi z ukrepi ESS dejansko novost. Poleg tega je mogoče zaradi posebnih kazalnikov rezultatov za pobudo za zaposlovanje mladih neposredno vzpostaviti povezavo med finančno podporo ter rezultati in izidi, doseženimi za ciljno skupino.

³⁸ Odbor za zaposlovanje, Okvir kazalnikov za spremljanje jamstva za mlade, INDIC/10/12052015/EN-rev.

³⁹ Ključna sporočila o razvoju jamstva za mlade po letu 2016, v katere je vključeno poročilo Odbora za zaposlovanje o stanju izvajanja jamstva za mlade, ST 6154 2016 INIT.

3.3. Usmerjene pobude izboljšajo zagotavljanje kakovostnih ponudb

Prizadevanja za izboljšanje zagotavljanja vajeništev in pripravništev, podjetništva mladih in mobilnosti so pripomogla k povečanju števila ponudb v okviru jamstva za mlade in bi se lahko še okrepila. Evropska koalicija za vajeništva je od vzpostavitve leta 2013 spodbudila 31 nacionalnih vlad in 120 deležnikov k izboljšanju kakovosti, ponudbe in podobe vajeništev ter skupno omogočila 250 000 usposabljanj in zaposlitvenih možnosti. Okvir za kakovost pripravništev iz leta 2014 je na svojem področju postal pomemben referenčni okvir. Evropski pakt za mlade se je začel izvajati novembra 2015 skupaj z Evropsko mrežo za družbeno odgovornost podjetij (CSR Europe). Njegov cilj je ustvariti 10 000 kakovostnih partnerstev za poslovno izobraževanje in zagotoviti 100 000 novih, kakovostnih vajeništev, pripravništev ali najosnovnejših zaposlitev v naslednjih dveh letih. Podporo podjetništvu mladim javne službe za zaposlovanje v večini držav članic zagotovijo z ukrepi jamstva za mlade, ki so v nekaterih primerih del različnih programov ali projektov.

Pobuda „Tvoja prva zaposlitev EURES“ je zagotovila usmerjeno podporo za zaposlovanje in usposabljanje v evropskem okviru in bi se lahko nadalje okrepila za podporo mobilnosti mladih. V obdobju 2011–2014 je program podprl 4 251 zaposlitev s skupnim proračunom približno 12 milijonov EUR.

Da bi dopolnili obstoječi kratkoročni program (v povprečju traja 3 tedne), se je pred kratkim začel izvajati pilotni projekt za preskušanje dolgotrajnejše mobilnosti vajencev (od 6 do 12 mesecev) v državah članicah, da bi pozneje vzpostavili stalni program, ki bi temeljil na pridobljenih izkušnjah.

Evropska koalicija za vajeništva

Evropska koalicija za vajeništva je pobuda z več deležniki (vključuje države članice, socialne partnerje, zbornice, podjetja, ponudnike poklicnega izobraževanja in usposabljanja, strokovne organe, mladinske organizacije in regije), ki naj bi izboljšala kakovost, ponudbo in podobo vajeništev v Evropi. Povečana mobilnost vajencev prav tako postaja pomembna tema.

Komisija finančno podporo zagotavlja prek posebnih razpisov za zbiranje predlogov v okviru programa Erasmus+ in na druge načine. Koalicija je pripravila akcijski načrt za leto 2016 z 12 ključnimi ukrepi, ki se bodo izvajali med letom.

Okvir za kakovost pripravništev

Priporočilo Sveta o okviru za kakovost pripravništev je bilo sprejeto marca 2014. Je bistvenega pomena pri podpiranju zagotavljanja kakovostnih pripravništev v okviru jamstva za mlade.

Njegov cilj je povečati kakovost pripravništev (na odprtem trgu in v okviru aktivnih politik trga dela) z 22 elementi kakovosti, ki se lahko neposredno prenesejo v nacionalno zakonodajo ali sporazume socialnih partnerjev. Povezani so zlasti z učno vsebino, delovnimi pogoji in preglednostjo v zvezi s finančnimi pogoji in praksami zaposlovanja.

Podroben pregled ukrepov, ki so jih države članice sprejele pri izvajanju okvira kakovosti za pripravništva, je predstavljen v posebnem delovnem dokumentu služb Komisije,

3.4. Jamstvo za mlade na mednarodni agendi

Jamstvo za mlade je prejelo veliko pozornosti na mednarodni ravni kot del novega, vseevropskega pristopa za znižanje visokih stopenj brezposelnosti mladih – skrb, ki je skupna vsem regijam sveta. Ministri za delo in zaposlovanje so na srečanju skupine G20 in azijsko-evropskem srečanju jamstvo za mlade priznali kot pomembno strukturno reformo za sistematični prehod iz izobraževanja v zaposlitev. MOD in OECD sta predstavila izkušnje, pridobljene pri zgodnejšem izvajanju jamstva za mlade, da bi pridobljeno znanje izmenjali s tretjimi državami. Poleg tega naj bi izvajanje jamstva za mlade v EU prispevalo k prvemu kvantitativnemu cilju glede zaposlovanja mladih, ki je bil sprejet na ravni skupine G20, tj. zmanjšanju deleža mladih, ki so v največji nevarnosti, da bodo trajno zaostali na trgu dela, in sicer za 15 % do leta 2025 v državah G20.

Na globalni ravni je dodaten zagon zagotovila agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, sprejeta leta 2015, s svojimi 17 cilji trajnostnega razvoja. Osmi cilj posebej poudarja spodbujanje vključujoče in vzdržne gospodarske rasti, zaposlenosti in dostojnega dela za vse ter vključuje cilj, da se do leta 2020 znatno zmanjša delež mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, pri tem pa do leta 2030 doseže polna in produktivna zaposlenost ter dostojno delo za vse, tudi za mlade.

Jamstvo za mlade ima lahko pomembno vlogo pri pristopu EU k doseganju teh ciljev.

4. POSPEŠEVANJE IN ŠIRJENJE JAMSTVA ZA MLADE: UPOŠTEVANJE IZKUŠENJ IZ PRVIH LET IZVAJANJA

4.1. Zagotavljanje popolnega in trajnostnega izvajanja

Da bi izkoristili sadove doslej opravljenega dela, bo treba še naprej vzdrževati politično zavezanost in finančno podporo jamstvu za mlade kot dolgoročni strukturni reformi. Popolno izvajanje je še vedno precej novo v več državah članicah, saj so bile zaradi številnih ukrepov potrebne precejšnje reforme in obsežna partnerstva: izboljševanje pobud, da se zagotovi popolno kritje, bi bilo treba pospešiti, da bo lahko jamstvo za mlade uresničilo svoj polni potencial. Okrepljeno izvajanje bo obsegalo tudi nadaljnja prizadevanja za spremljanje, racionalizacijo obstoječih postopkov za zbiranje podatkov, premagovanje tehničnih ovir in izboljšanje kakovosti podatkov, zbranih na podlagi okvira skupnih kazalnikov.

4.2. Boljše sodelovanje z neregistriranimi mladimi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, in nizko usposobljenimi mladimi

Jamstvo za mlade mora koristiti vsem mladim in vsi mladi morajo imeti korist od prvih znakov okrevanja. Vendar so najbolj ranljivi mladi, vključno z nizko usposobljenimi in neregistriranimi mladimi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, med upravičenci v manjšini, in to kljub velikim prizadevanjem držav članic, da izboljšajo ozaveščanje.

Za reševanje tega izziva ne bo potreben le učinkovitejši pristop k ozaveščanju, ampak tudi večji razpon ukrepov, predlaganih v okviru štirih vrst ponudb jamstva za mlade. Štirimesečni

rok je bistven za zagotavljanje hitre aktivacije, vendar mladi, ki se spopadajo s številnimi ovirami, pogosto potrebujejo zapletene, dolgotrajne in posebej prilagojene ukrepe, preden lahko sprejmejo ponudbo. Za boljšo obravnavo njihovih potreb je potrebna razširitev sklopa ponudb za nadaljevanje izobraževanja, da se vključita načrtovanje poti do zaposlitve in okrepljena podpora, ki jo zagotavljajo različni partnerji.

4.3. Krepitev zmogljivosti in izboljšanje kakovosti ponudb

Z večjim notranjim usklajevanjem in krepitvijo zmogljivosti se bodo okrepila obetavna partnerstva in izboljšalo izvajanje. Izvajanje jamstva za mlade je okrepilo sodelovanje med javnimi institucijami in z deležniki. Vendar so se zaradi njegovega obsežnega področja uporabe razkrile tudi obstoječe vrzeli. Proces usmerjajo zlasti ministrstva za delo, v manjšem obsegu pa sodelujejo tudi organi za izobraževanje in/ali mladino. Poleg tega se zmogljivosti partnerjev in zlasti javnih služb za zaposlovanje srečujejo z izzivi zaradi širokega razpona nalog, ki jih je treba izvesti.

Krepitev sodelovanja med ponudniki izobraževanja in delodajalci je še vedno ključna za razširitev nabora kakovostnih ponudb za mlade. Čeprav so si države članice prizadevale za zagotavljanje sodelovanja delodajalcev, je bila njihova udeležba v praksi doslej precej omejena. To je posledica zlasti zahtevnega makroekonomskega okolja in težav pri usklajevanju ponudbe delovne sile in povpraševanja po njej, slabe udeležbe pri oblikovanju in izvajanju programov ter omejenega strukturiranega sodelovanja z javnimi službami za zaposlovanje. Z večjim sodelovanjem delodajalcev bi se izboljšalo tudi predvidevanje prihodnjega pomanjkanja strokovno usposobljene delovne sile.

Bistveno je uvajanje boljših mehanizmov za zagotavljanje, da mladi prejmejo visokokakovostne ponudbe. Izzivi so povezani s kratkotrajnostjo ponudb in dejstvom, da ponudbe za nadaljevanje izobraževanja ne zagotovijo vedno doseganja učnih izidov (npr. minimalno raven osnovnih znanj) ali pridobitve priznane kvalifikacije. Drugi izzivi so povezani s pomanjkanjem ureditve ponudb za pripravnštvo na odprtem trgu, kar zadeva preglednost zaposlovanja, trajanje in priznanje. Razlike v kakovosti ponudb so odvisne zlasti od nacionalnega trga dela, so pa tudi posledica tega, ali in kako so „kakovostne“ ponudbe opredeljene in se zagotavljajo v praksi. Kadar je na primer kakovostna ponudba neposredno ali posredno opredeljena, se na splošno nanaša na trajnost rezultata⁴⁰ in osebno zadovoljstvo mlade osebe. Le nekaj držav članic je določilo minimalna merila kakovosti, tudi zaradi spremljanja jamstva za mlade.

Komisija si skupaj z MOD prizadeva za opredelitev glavnih elementov, ki sestavljajo kakovostno ponudbo v okviru jamstva za mlade. To je del njenega odgovora na priporočilo Računskega sodišča, naj spodbuja nabor značilnosti kakovosti za ponudbe jamstva za mlade. Poleg tega bo proučila možnost razpravljanja o standardih za merila kakovosti v okviru dejavnosti Odbora za zaposlovanje v zvezi s spremljanjem jamstva za mlade.

⁴⁰ Pri pristopu, ki temelji na rezultatih, se na splošno šteje, da je ponudba kakovostna, če oseba, ki jo sprejme, doseže trajnostno povezanost s trgom dela. To pomeni, da upravičenec po tem ni ponovno brezposeln ali neaktiven in da se torej lahko „kakovostna“ ponudba meri glede na rezultat.

5. NASLEDNJI KORAKI: UTRJEVANJE JAMSTVA ZA MLADE IN POPOLNA MOBILIZACIJA SREDSTEV POBUDE ZA ZAPOSLOVANJE MLADIH

Blaginja Evrope in evropski način življenja temeljita na njenem največjem bogastvu – njenih prebivalcih.

Evropska komisija je sprejela ukrepe, da bi delovna mesta, rast, naložbe in socialno pravičnost postavila v ospredje agende Evropske unije, boj proti brezposelnosti, zlasti mladih, pa je določila za glavno prednostno nalogo.

Brezposelnost in neaktivnost mladih sta kljub nedavnim izboljšavam še vedno višji kot pred krizo in potrebna so nadaljnja prizadevanja. Jamstvo za mlade je odprlo pot za učinkovitejšo podporo mladim pri prehodu iz izobraževanja na trg dela.

Zdaj bi bilo treba dati prednost prizadevanju za popolno postopno uvedbo nacionalnih programov jamstva za mlade, in sicer s pospešitvijo in razširitvijo njihovega izvajanja, hkrati pa obravnavati izzive, ki so se pojavili, in oblikovati učinkovitejše ukrepe, podprte v okviru pobude za zaposlovanje mladih in ESS. To sporočilo prispeva k temu postopku, saj predstavlja glavne dejavnike uspeha in navaja opredelitev področij, na katerih je potrebno nadaljnje ukrepanje. Komisija bo še naprej podpirala vzajemno učenje in izmenjavo dobrih praks med državami članicami.

Države članice bodo še naprej izkoriščale podporo pobude za zaposlovanje mladih do leta 2018, če bodo še vedno na voljo sredstva iz obdobja 2014–2015. Da bi se pobuda za zaposlovanje mladih izvajala še naprej, je Komisija v okviru pregleda večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020⁴¹ predlagala dopolnitev prvotno dodeljenih sredstev pobudi za zaposlovanje mladih z milijardo EUR v obdobju 2017–2020. Enak znesek se bo prispeval iz Evropskega socialnega sklada. Zagotavljanje zadostnih dodatnih finančnih sredstev EU za zaposlovanje mladih od leta 2017 je še naprej glavna prednostna naloga Komisije.

Kot je razvidno iz pisma o nameri iz leta 2016, namerava Komisija okrepiti svoja prizadevanja za bolj splošno podporo mladim, instrumenti jamstva za mlade pa naj bi bili v polni meri del širšega svežnja pobud za mlade.

Tako je denimo predsednik Juncker v svojem govoru o stanju v Uniji 14. septembra 2016 napovedal ustanovitev evropske solidarnostne enote. Enota bo temeljila na temeljnih evropskih vrednotah družbene angažiranosti in solidarnosti in bo socialno angažiranim osebam do 30. leta starosti, ki sodelujejo ali ne sodelujejo v programu jamstva za mlade, ponudila priložnost za pomoč in podporo drugim ter pridobivanje novih spretnosti in izkušenj, bodisi v njihovi domovini bodisi v drugi državi članici.

Kar zadeva vajeništvo, se bodo z izvajanjem pilotnega projekta za dolgotrajnejšo mobilnost vajencev zagotovili potrebno znanje in izkušnje za oblikovanje stalnejšega programa v bližnji prihodnosti. Poleg tega bi razvoj okvira kakovosti za vajeništva dopolnil obstoječo strategijo, ki je namenjena vrednotenju vajeništev ter povečanju njihove privlačnosti tako za mlade kot tudi za podjetja.

Ta politična agenda za mlade, zlasti načelo aktivne podpore za trajnostno vključevanje na trg dela in zaveza k izpopolnjevanju njihovih znanj in spretnosti ter kvalifikacij, je pomemben del obsežnejših prizadevanj Komisije za spodbujanje konvergenca k višjim standardom v državah članicah in med njimi. To je tudi namen **evropskega stebra socialnih pravic**, o katerem trenutno poteka obsežno posvetovanje, Komisija pa ga bo predstavila naslednje leto.

⁴¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o vmesnem pregledu/reviziji večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 (COM(2016) 603).

Priloga – zunanja poročila in ocene jamstva za mlade

- [Eurofound \(2015\), „Beyond the Youth Guarantee. Lessons learned in the first year of implementation“, Background document prepared by Eurofound as a contribution to the informal EPSCO meeting, 16–17. julij 2015, Luxembourg](#)
- [Evropska komisija \(2015\), Piloting Youth Guarantee Partnerships on the Ground. A Report on the European Parliament Preparatory Action \(EPPA\) on the Youth Guarantee](#)
- [Evropska mreža javnih zavodov za zaposlovanje \(2014\), Catalogue of PES measures for the implementation of the Youth Guarantee](#)
- [Evropska mreža javnih zavodov za zaposlovanje \(2015\), Report on PES practices for the outreach and activation of NEETs](#)
- [Evropska mreža javnih zavodov za zaposlovanje \(2015\), Report on PES implementation of the Youth Guarantee, julij 2015](#)
- [Evropska mreža javnih zavodov za zaposlovanje \(2016\), Report on PES implementation of the Youth Guarantee, september 2016 \(še ni objavljeno\)](#)
- [Evropski politični center \(2015\), One year after the youth guarantee: policy fatigue or signs of action?; Claire Dhéret in Martina Morosi; Policy Brief 27, maj 2015](#)
- [Evropski politični center \(2016\), Towards a europeanisation of youth employment Policies? A comparative analysis of regional Youth Guarantee policy designs; Claire Dhéret in Julie Roden, Issue Paper 81, september 2016](#)
- [Evropski mladinski forum \(2014\), Youth Organisations and the Youth Guarantee in Europe, strateški dialog s civilno družbo](#)
- [MOD \(2015\), The Youth Guarantee programme in Europe: Features, implementation and challenges](#)
- [OECD \(2014\), The local implementation of Youth Guarantees: Emerging lessons from European Experiences](#)